

DIALECT & HYMNE : NAJAAR 2025

We maakten al melding in een vorige toevoeging van de drukke zomer van dit jaar rond dialect en de muziek in het dialect te Hoegaarden, met uiteraard het Hoegaards volkslied centraal. Welnu het najaar 2025, van september tot december moest hier zeker niet voor onderdoen. Er werden lessen dialect gestart, er kwamen drie voorstellingen van het 'Armistis Konsààr' met telkens bomvolle zalen: hoogdagen voor het dialect en er werd door de Totale Waanzin een zeer mooie film de wereld ingestuurd met grote maatschappelijke relevantie, namelijk over de vereenzaming van oude mensen. En als klap op de voorpijl kregen we van de gemeente Hoegaarden nog een logo van lokaal immaterieel erfgoed. We zien andere verenigingen mee op de kar van het dialect springen.

DIALECTCOLUMNS

De Gazet van Hoegaarden, Outgaarden en Meldert / Regio Tienen, pakte al in de zomer uit met wekelijkse dialectcolumns. Dit werd uiteraard verdergezet in het najaar. Hieronder volgen de links van de verschillende columns.

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/vanalles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-de-vekanse-es-gedowen/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/vanalles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-vajl-te-deng-in-t-wiekend/>

VAN ALLES IN OOWGERE ÈN IN ET OOWGEDS : ARMISTIS ÈN BETTELSTIEJENE

MET DANK AAN : HET NIEUWHUYS, BAKKERIJ SVEN, TIENSE SUIKER, BAKKERIJ HET BROOD, LINGERIE ASTRID, IMMO TIBO,
KLASSIEK IN DE KAPEL, DEN VENETIAEN, TENTEN VERBAETEN

OOWGERE – Ter was flāj wiekend van alles te deng in Oowgere, ma de miejeste minse zén toch no et Armistis Konsàar gowen zéng. Veral dééjà klip gemàkt daj Erik Vanoppen èn Luc Vandeplas, mé Janneman èn Nicole in d'Oefdrol aa vajl suksès. Da gowet ajver aa minse deè àchterblèève èn nog wèèinig bezeujk krèège.

Zowerterdàg was ter och kàràookéé Oep de Brug, èn zondàg kwamp 'Alnico Wave Generation' no de VénéSJaen. Aabjaas genoeg, ma och vajl lawaat.

Èn dan was ter nog den dàg van d' Armistis zélef, mé en sérémoneuj an et monumènt èn dowe nowe een résèpse in 't geméntenàas. In den àchterneng was ter en wandeléng no de bettelstiejene in Nérem. Deè zén dowe geplassàjd an et àas van minse deè in den àwlog oepgepàkt zén èn weggeveujd daj de Detsers. De miejeste zén ni teruggekàwme. Kris van Oskàar van Bàare Selleke gaf ààtlàj.

Dàjs wiekènd és et wa kalmer. Ge koent wél oewesters gowen ééjete in den VénéSJaen, ter gowen danse of majdeng an ne kwis in de Klup. In 't Paanàas komt ter ne groep spàjle èn ver de kéngere és ter oep zondàg ne kunstdàg. – HCH

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/vanalles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-loepe-in-de-deujpe-strowete-en-e-kapelleke/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-vail-loepers-en-giejejn-gazette/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-me-onne-en-katte-no-de-mes/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-daj-de-vajdaj-daj/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-vekanse-en-allowien/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-reengel-en-wind/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-land-van-beuj-en-biejete/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-armistis-en-bettelstiejene/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-orde-van-sinte-gorgawniejus-en-sinterklowes/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-sinterklowes-en-belastenge/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-ne-kwis-in-t-oowgeds/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-ne-lossen-uujedzweejer/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/van-alles-in-oowgere-en-in-et-oowgeds-klaankunst-was-groewete-kunst/>

LESSEN HOEGAARDS ‘OOWGEDS IN BILLEKES’

Op 16 september zijn in jeugdhuis de Klup de lessen Hoegaards gestart. In 2025 werden zo 9 lessen georganiseerd. De cursus loopt door na nieuwjaar. De lessen, gegeven door Christian Hennuy, zijn zeer ludiek opgevat, telkens rond prentjes. Wie niet naar de lessen kon komen kan steeds vrij deze lessen raadplegen op <https://degazetvanhoegaarden.be/oowgeds/> , namelijk 66 lessen in totaal, met ook steeds een geluidsopname. Hieronder een foto tijdens een dialectles.

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/laatste-les-oowgeds-van-het-jaar/>

OUDE FILMPJES VAN DE TOTALE WAANZIN EN UBRT DOOR DE VIJF GESLACHTEN

Ook andere verenigingen laten zich inspireren door de flow rond het Hoegaards dialect. Eén van de oprichters van de Totale Waanzin, de band die in het dialect zingt, UBRT werd gevierd door de Confrérie der Vijf Geslachten tijdens de kunstroute. De Confrérie der Vijf geslachten digitaliseerde oude videobanden van UBRT. Deze zijn terug te vinden op hun website <https://www.geslachten-lignages-hoegaarden.be/>

Volgende liedjes in het dialect werden gedigitaliseerd. Hier werd de schrijfwijze behouden die UBRT indertijd hanteerde.

Dettinde man

<https://www.youtube.com/watch?v=Nw3Km-Xbsbo>

In de sirrek

<https://www.youtube.com/watch?v=7INIGOG9hB4>

Sakerok Oewerbaik Krogtetogt en Bebbeloem en Trug

<https://www.youtube.com/watch?v=e-9dWwuPShg>

Totale waanzin en un kameroade den Armistis 1996

<https://www.youtube.com/watch?v=QFQYe2nwJJg>

Fraat en Frit

<https://www.youtube.com/watch?v=bqSdCFyFL6U>

Motoworld Dormaal Mekanikke Stere

https://www.youtube.com/watch?v=xfAB_v7EQCc

Den dag van den Armistis

<https://www.youtube.com/watch?v=DsuWtXNjnew>

ARMISTIS: DE HOOGMIS VAN HET DIALECT

De 31ste editie van het Armistis Konsaàr ‘Voyàat mé de gaat’ vond plaats in het weekend voor 11 november in jeugdhuis ’t Paenhuys en gedurende drie dagen hebben de aanwezigen genoten van de muziek, de sketches, de grappen en de films en dat allemaal in het ‘Oowgeds’ De zaal zat telkens afgeladen vol en aan het einde zong iedereen uit volle borst ‘Land van beuj èn biejeté’ mee. De Totale Waanzin bracht een selectie van hun nummers. Zo klaagden

ze de opgelegde nieuwe eetcultuur aan, en waren er ook verschillende nummers over oud worden, of ziek worden.

Er werd uiteraard ook gezongen over bier, over de bekendste Hoegaardier en gangster in Amerika namelijk Babyface Nelson, over liefde, over Hoegaarden, palmzondag en uiteraard ook over de meisjes van Hoegaarden. Er waren diverse gastoptredens en Chris Michel zong een liedje over 'Lucky Luc Vandeplas', toch de man die heel het scenario van den Armistis bedenkt.

In de films kregen we te zien dat dierenartsen zich kunnen vergissen, dat de Paenhuyslift kan toveren, dat politieagenten duidelijke vragen moeten stellen, dat je een dode ezel nog kunt verkopen, dat motohooligans niet altijd respect hebben voor de politie, en dat de pastoors mee zijn met hun tijd, evenals de jongeren.

Bij de live sketches werd aangeklaagd dat geld stelen in een bank niet meer eenvoudig is, dat kinderen schrik hebben om hun schoolmateriaal te verliezen, dat pastoors zich niet zouden moeten moeien met het seksleven van jonge paren, dat een huwelijk niet altijd een sprookje is, of toch, dat sommige mensen heel oud worden, dankzij het drinken van Duvel, dat je best de bril mee in de kist zet van een overledene, dat getrouwde vrouwen niet altijd een voorbeeldig leven leiden, mannen ook niet trouwens, en dat kruiswoordraadsels oplossen niet eenvoudig is.

Dit was werkelijk de hoogmis van het dialect. Alle info hierover op de website van de Totale Waanzin : <https://www.detotalewaanzin.be/> en meer specifiek over de Armistis 2025 op <https://www.detotalewaanzin.be/armistis-2025-genoeg-gezieverd-vojaat-me-de-gaat/>

Op de foto hieronder zingen de mensen uit volle borst 'Et land van beuj èn biejete', met de hand op het hart. De meesten kennen het, sommigen moeten nog naar de tekst kijken.

HALLO, OOWS ÉST? EEN CLIP OVER DE VEREENZAMING VAN OUDE MENSEN

Blikvanger van het Armistis Konsààr was zeker de clip van de titelsong van de jongste CD van de Totale Waanzin 'Hallo, Oows ést?', gemaakt door Erik Vanoppen en Luc Vandeplas, met in de hoofdrollen Jan Stuerbout en Nicole Nicolaes. In deze song en clip wordt de vereenzaming van mensen die ouder worden op nostalgische wijze aangekaart.

Bekijk hier deze clip op websites of op youtube

<https://www.detotalewaanzin.be/ouder-woorden-geen-lachertje-clip-van-darmistis-met-de-totale-waanzin/>

<https://degazetvanhoegaarden.be/in-de-kijker/ouder-woorden-geen-lachertje-clip-met-de-totale-waanzin/>

https://www.youtube.com/watch?v=y1hmzEPaYw4&list=RDy1hmzEPaYw4&start_radio=1

LUC VANDEPLAS IN DE ORDE VAN SINT-GORGONIUS

Opname in de Orde van Sint-Gorgonius is een eer die wordt toegekend aan personen die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor Hoegaarden. In het gemeentehuis werd deze onderscheiding nu toegekend aan Luc Vandeplas. De raadzaal zat afgeladen vol en iedereen zat in stilte te wachten tot Luc binnenkwam, want hij was de enige die er niets van afwist. Hij was met een smoes over het Hoegaards dialect naar daar gelokt. De lichten van de raadzaal waren zelfs gedoofd, maar toen hij binnenkwam gingen de lichten aan en klonk oorverdovend applaus.

Luc is sinds 1993 het brein achter de Totale Waanzin. Liedteksten, scenario's, films, revues, alles wat een publiek doet lachen, denken of zingen, daar heeft hij zijn hand in en allemaal in het dialect. Daarnaast zette hij zich met veel overtuiging in voor het behoud van ons dialect en tradities: van straatnaamborden tot volkslied, van de erkenning als immaterieel erfgoed tot het koesteren van Palmzondag. Hij kreeg een medaille en oorkonde, uiteraard in het dialect opgesteld, met volgende tekst: 'Dàizen dàg, 17 novèmber 2025 - És oepgenàwme in de Orde van Sinte-Gorgàwniejus - Meniejer Luc Vandeplas mé als adrès Sluppe Nr 10.

QUIZ IN HET HOEGAARDS

In het Parochiecentrum werd een quiz georganiseerd en er werd aan onze werkgroep gevraagd om één van de rondes in het Hoegaards op te stellen en te presenteren. Hetgeen we dan ook gedaan hebben. Hieronder de vragen en de oplossingen

We gééjeven euj de 10 vrööge. 1. Wèè van dàjs minse wod tot bereger van Oowgere geslowàge daj de beujrorde? Kajnéng Albèèr, Kajninggin Fabiejoola, Kajninggin Paoola, Kajnéng Filip of Kajninggin Matild? 2. Oows zéeje ze in 't Oowgeds 'schele hoofdpijn'? 3. D'oowvajlste édeejse van Plèkmezeujk was et dàjs jower? 4. Wa krèège d'astammelénge van de Vèèf Geslàchte? 5. Wad és den oowgedse nowam van de Slàchtààstrowet? 6. Verwa was Wàrre Peujs van Aatem, iejene dééjà nogal vajl drengk, gekind? 7. Oows zéeje ze 'vandowàg' in et èchte Oowgeds? 8. In waffer strowet émme ze Bajke truggevenge in zenen oto? 9. In waffer stad àj Pjèèr Sàjles zen neujf braaèrèè oepgericht nowe ze vertrèk àat Oowgere? 10. Oowvajl minse zitte ter in de geménterowed in Oowgere?

D'antwàwde oep de vrööge : 1. Kajnéng Filip 2. ne lossen uujedzwééjer 3. den élefste kiejé, 4. en steujdebes 5. de bééjedeléejersumkiejer 6. te voowt pàr velo 7. Dàjzen dàg 8. Beukenlaan (of nog et goowd van Évrààr) 9. Austin 10. zàjventéng

LOGO LOKAAL IMMATERIEEL ERFGOED

Het is door onze collega's van de werkgroep 'palmprocessie' dat het logo voor lokaal immaterieel erfgoed er gekomen is. De vraag werd aan de cultuurraad gesteld en het logo is er ondertussen.

OOWGEDS IN BILLEKES: IN 1 DOCUMENT

De dialectcursus 'Oowgeds in billekes', staat al een tijd online op de website van de 'Gazet van Hoegaarden' bij de rubriek 'Oowgeds'. Daar staan alle lessen apart op, met de billekes, de theorie en ook telkens een geluidsopname. Maar elke les moest wel apart bekeken worden. Nu werd de volledige cursus 'Oowgeds in billekes' in pdf formaat gepubliceerd bij de Gazet van Hoegaarden, maar onder de rubriek 'publicaties'. Zo kunnen de 66 lessen nu in één document van 167 bladzijden. Uiteraard zijn daar geen geluidsfragmenten bij, maar de volledige tekst kan gedownload worden, of zelfs geprint Men kan er rechtstreeks naartoe via deze link.

<https://drive.google.com/file/d/1JIASKbpSdl8mxCPkPlXK8oslaX0RbwbT/view> of ernaar toe gaan via <https://degazetvanhoegaarden.be/publicaties/>

Voor de werkgroep: Christian Hennuy en Luc Vandeplas